

Zilveren Kruis roept politiek en nieuw kabinet op tot actie op vier grote zorguitdagingen

Gezamenlijk richting geven aan de zorg van morgen

Zilveren Kruis wil aantoonbaar impact maken voor verzekerden door zorg dichterbij te brengen en toegankelijk te houden voor iedereen. We staan voor vier grote maatschappelijke uitdagingen: de toegankelijkheid van zorg, gezondheidsverschillen tussen mensen, vergrijzing en betaalbaarheid van zorg.

In deze position paper doet Zilveren Kruis voorstellen aan de politiek en het nieuwe kabinet die bijdragen aan de aanpak van deze vier uitdagingen. De voorstellen sluiten aan op de zorgakkoorden. We vragen de politiek en het nieuwe kabinet onze voorstellen op de zeven onderstaande zorgthema's - die bijdragen aan de aanpak van de vier grote uitdagingen - te betrekken bij het zorgbeleid van het nieuwe kabinet.

1. Gezondheid begint in de wijk: samen verantwoordelijk, samen investeren

Gezondheid is meer dan zorg alleen. Het gaat om meedoen in de maatschappij, met eigen regie, ondanks fysieke, mentale en sociale beperkingen. Gemeenten zijn medeverantwoordelijk voor het versterken van de basisinfrastructuur. Daarbij gaat het om het verbeteren van mentale gezondheid, vitaal ouder worden, het bevorderen van een gezonde leefstijl, kansrijk opgroeien en het verminderen van gezondheidsachterstanden.

Om een goede verbinding te maken tussen de inzet van gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren vragen we de politiek om een regelvrije financiële ruimte (van 2%) in de Zvw en Wlz. Daarmee kunnen zorgverzekeraars en zorgkantoren investeren in niet-patiëntgebonden activiteiten die nodig zijn voor goede samenwerking in de ouderenzorg, ggz en preventie.

2. Van zorg naar gewoon leven: een samenleving waar zorgen voor en met elkaar vanzelfsprekend is

De ouderenzorg staat onder druk. Door vergrijzing neemt de zorgvraag toe. Er is echter niet voldoende zorgpersoneel om deze vraag op te vangen. Tegelijkertijd worden we gemiddeld vitaler oud, wat kansen biedt om meer voor onszelf en elkaar te zorgen. Dit creëert een aanzienlijk maatschappelijk potentieel van ouderen die actief kunnen bijdragen aan hun omgeving.

Met de coalitie en beweging 'Van zorg naar gewoon leven' werkt Zilveren Kruis samen met partners aan een samenleving waarin zorgen voor en met elkaar de norm is. Bij een zorgvraag worden professionele ondersteuning en zorg zo ingezet dat mensen regie houden en zelfstandig zijn of weer worden. Hiervoor ontwikkelt en ondersteunt de coalitie initiatieven voor het herstel en bevorderen van zelfredzaamheid (reablement), zorgzame gemeenschappen, zorg thuis en regionale samenwerking.

De politiek kan deze beweging versterken door:

- Aanpassing van wetgeving zodat laagcomplexere verpleging en verzorging in de Wlz standaard thuis wordt geleverd, tenzij cliënten aangewezen zijn op zorg met verblijf.
- Financiering voor de ondersteuning van zorgzame gemeenschappen met meer oog voor de langere termijn (in plaats van jaarlijkse subsidieaanvragen) en meer flexibiliteit qua financiële verantwoording.

In 2040 zijn 450.000 extra levensloopbestendige woningen nodig om ouderen langer zelfstandig te laten wonen. Achmea, het moederbedrijf van Zilveren Kruis, streeft ernaar 10% van deze woningen te realiseren.

De politiek en overheid kunnen passend bouwen voor ouderen stimuleren door:

- De 'Regio Deals' (samenwerkingen tussen het Rijk en de regio's) te verrijken met locaties voor ouderenwoningen.
- Subsidies voor levensloopbestendig bouwen te verlengen, verruimen en verbreden. Bijvoorbeeld de stimuleringsregeling ontmoetingsruimten ouderenhuisvesting (SOO) en zorggeschikte woningen (SZGW).
- Het wegnemen van belemmeringen en het bevorderen van eenduidigheid in wet- en regelgeving voor het (tijdelijk) plaatsen van mantelzorgwoningen.

Deze maatregelen maken zelfstandig wonen langer mogelijk, met betaalbare en kwalitatieve zorg dichtbij.

3. Mentale gezondheid dichtbij: van wachttijd naar welzijn

De wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg (ggz) zijn lang. Meer capaciteit is niet altijd de oplossing. Wat nodig is, is een heldere visie op wie welke zorg waar en wanneer nodig heeft. Niet elke mentale hulpvraag hoort thuis in de ggz.

Iedereen moet toegang hebben tot passende hulp op het juiste moment en op de juiste plek. De zorgakkoorden zetten daarom in op het versterken van het sociale domein, zodat psychische klachten tijdig gesignaleerd en aangepakt kunnen worden. Het sociaal domein speelt niet alleen een rol in preventie, maar biedt ook passende ondersteuning bij lichte tot matige psychische problematiek. Zo krijgen mensen hulp op het juiste moment en op de juiste plek en blijft de ggz toegankelijk voor mensen met complexe, zwaardere zorgvragen.

Om deze beweging te realiseren, vragen we de politiek:

- Maak heldere keuzes over wat in de ggz thuishoort en welke ondersteuningsvragen elders (o.a. in het sociaal domein) opgelost kunnen worden. Pas de aanspraak op ggz-zorg daarop aan.
- Borg dat de financiële middelen in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) voor het verbeteren van mentale gezondheid in het sociaal domein worden ingezet voor dit doel.

4. Passende digitale zorg als recht: van vrijblijvende uitzondering naar verantwoorde norm

De digitalisering in de zorg blijft achter bij de mogelijkheden en verwachtingen. Zilveren Kruis wil daarom het recht op digitale zorg opnieuw op de politieke agenda, zodat passende digitale ondersteuning standaard beschikbaar komt voor verzekerden. Digitale triage moet een vast onderdeel worden van het zorgproces. Dit vraagt om heldere normen en kwaliteitscriteria.

Wij roepen de politiek op de aanspraken in de Zorgverzekeringswet aan te passen door het recht op hybride en digitale zorg wettelijk vast te leggen, te beginnen met het recht op een digitaal consult. Daarnaast moet digitale zorg structureel worden bekostigd.

Haal de vrijblijvendheid eruit: digitale zorg is geen extraatje, maar een noodzakelijke vorm van passende zorg. Zo maken we zorg toegankelijker, doelmatiger en toekomstbestendig.

5. Gelijk speelveld voor zorg-aanbieders: een randvoorwaarde voor toekomstbestendige zorg

De druk op de toegankelijkheid en de arbeidsproblematiek vragen om een gelijk speelveld tussen gecontracteerde en ongecontracteerde zorgaanbieders.

Iedere zorgaanbieder moet een reële bijdrage leveren aan de beschikbaarheid van noodzakelijke zorgvoorzieningen zoals acute zorg; avond-, nacht- en weekenddiensten (ANW) of crisisdiensten en zorg voor mensen met een intensieve zorgvraag. In de praktijk blijkt dat ongecontracteerde zorgaanbieders hier vaak onvoldoende aan bijdragen. Als er verschillen zijn in de bijdrage die zorgaanbieders hieraan (kunnen) leveren, moet daar in de tarieven rekening mee worden gehouden. Zo beperken we de prikkel bij zorgaanbieders om aan cherrypicking te doen.

In het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord zijn nieuwe afspraken gemaakt over ongecontracteerde zorg om een gelijk speelveld van zorgaanbieders te creëren. Wij vragen de politiek deze afspraken te ondersteunen met concrete maatregelen in wet- en regelgeving. Waar nodig moet de vergoeding voor ongecontracteerde zorg worden aangepast.

6. Zorg voor wie tussen wal en schip valt: maatwerk voor kwetsbare groepen

Zilveren Kruis pleit voor betere toegang tot zorg voor kwetsbare groepen, zoals mensen zonder vaste verblijfplaats, ex-gedetineerden en onverzekerden. De sociaal-medische problematiek in deze groepen is complex.

Het gaat vaak om een combinatie van lichamelijke aandoeningen, psychiatrie, verslaving, verstandelijke beperkingen en armoede. De financiering van de zorg en hulpverlening voor deze groepen is ingewikkeld en tijdrovend voor zorg- en hulpverleners. Praktische voorbeelden zoals Straatdokters laten zien dat voor deze groepen flinke gezondheidswinst mogelijk is. Dat voorkomt bovendien hogere maatschappelijke kosten op de lange termijn.

Om de toegankelijkheid van zorg voor deze kwetsbare groepen te verbeteren en het beslag op zorg- en hulpverleners, gemeenten, politie en justitie te verminderen moeten we de wirwar aan regelingen en de complexiteit van financiering beperken. We vragen de politiek om de zorg voor deze doelgroepen hoger op de politieke agenda te zetten. Onderzoek de mogelijkheid van een integrale (subsidie)regeling of voorziening, die ruimte voor maatwerk biedt en tegelijk uitvoerbaar is.

7. Samenredzaamheid als sleutel: naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg

Zilveren Kruis pleit voor gehandicaptenzorg die mensen met een beperking in staat stelt om – zoveel als mogelijk - mee te doen in de samenleving, met passende ondersteuning en meer betrokkenheid vanuit diezelfde samenleving. Investeren in samenredzaamheid, passende woonvormen en een betere aansluiting tussen zorgdomeinen verbetert de kwaliteit van leven en houdt de zorg toegankelijk.

Er is een breed gedragen visie en een structurele aanpak nodig voor het toegankelijk houden van de gehandicaptenzorg. Zo'n visie en aanpak (bijvoorbeeld in de vorm van een zorgakkoord Gehandicaptenzorg) kunnen helpen om de beweging naar zelfredzaamheid te versnellen en om gezamenlijk keuzes te maken over voor wie, waar en hoe we zorg organiseren. Zo bouwen we aan een inclusieve samenleving waarin iedereen telt.

Afsluitende oproep: gezamenlijk richting geven aan de zorg van morgen

De uitdagingen in de zorg zijn groot. Samen met zorgaanbieders, gemeenten, werkgevers, maatschappelijke partners, patiënten en verzekerden werken we elke dag hard aan oplossingen. We doen dit door de afspraken uit de zorgakkoorden uit te voeren en zo de transformatie van de zorg vorm te geven. De uitvoering van de akkoorden levert een belangrijke bijdrage aan de aanpak van de vier grote zorguitdagingen: de toegankelijkheid van zorg, gezondheidsverschillen tussen mensen, vergrijzing en betaalbaarheid van zorg. Zo draagt het uitvoeren van de afspraken in het Integraal Zorgakkoord (IZA) bij aan het verhogen van de productiviteit. Daardoor kunnen we tegen dezelfde kosten meer patiënten behandelen. Met de afspraken over passende zorg worden niet-effectieve behandelingen niet langer uitgevoerd en kan personeel en zorggeld effectiever worden ingezet voor bewezen effectieve zorg.

De zorg van morgen begint met de besluiten die we vandaag nemen. Daarom vragen we de politiek en het nieuwe kabinet om de noodzakelijke randvoorwaarden uit de zorgakkoorden wettelijk te verankeren en onze voorstellen in deze position paper op de zeven genoemde zorgthema's te betrekken bij het nieuwe zorgbeleid.

Zilveren Kruis staat klaar als partner in zorg en gezondheid om samen met de politiek en overheid te werken aan toekomstbestendige zorg. Want alleen samen houden we de zorg toegankelijk en brengen we de zorg echt dichterbij, voor iedereen.